

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A. Hansen & J. Olsen

Ole Jensen i Højby
og hans slægts historie

**OLE JENSEN I HØJBY
OG HANS SLÆGTS HISTORIE**

OLE JENSEN I HØJBY OG HANS SLÆGTS HISTORIE

FORTALT AF
ANNA HANSEN OG JØRGEN OLSEN

SAMLET VED
A. STRANGE NIELSEN OG JOHANNE HANSEN

1945
CENTRALTRYKKERIET
VORDINGBORG

Lidt om Slægtens Forfædre.

Ole Jensens og **Johanne Sørensdatters** Forfædre var alle Bønderfolk paa samme Egn, som de selv levede i. Slægtgaarden i Højby fæstedes af Ledreborg Grevskab 1. 5. 1754 af Landsoldat **Poul Larsen**, der er meget, der tyder paa, at han var Søn af Gmd. Lars Larsen i Gøderup, men Bevis er ikke fundet. Ved Fæstet var Gaardens Hartkorn 11 Tdr., 0 Skp., 3 Fdk. og 2 Alb., og han slap for at betale Indfæstning. 2 Aar efter hans Død overtog Sønnen, Landsoldat **Hans Poulsen**, ved Fæstebrev af 12. 3. 1784 Gaarden. Hartkornet var da formindsket til 8 Tdr., 1 Skp., 3 Fdk. og $\frac{1}{5}$ Alb. I Aftægt fik Moderen 1 Td. Rug, 1 Td. Byg, 1 fedt Svin, 2 Faar med Græs og Foder og 6 Læs Tørv.

Hans Poulsens Svigerm. **Sidsel Rasmusdatter**, stammede fra en anden Gaard i Højby, vistnok Elverhøjgaard, der nu ejes af Gdr. Poul Hansen. Denne Gaard fæstedes af Roskilde Domkirke 29. 5. 1695 af **Niels Bertelsen** efter Faderen **Bertel Rasmussen**, »som paa nogen Aars Tid med stor sengeliggende Sygdom og Skrøbelighed har været hjemsøgt, at det aldels intet kiender sig til nogen Forbedring med hannem. Da efter hans egen og hans Hustrues Begiering, og formedelst at Gaarden, som ellers er uden Opsium ikke skal blive ruineret paa sine vidtløftige Bygninger, haver vi« o. s. v. Sønnen forpligtede sig til at forbedre Gaarden, som var bleven forfalden under Faderens Sygdom. **Niels Bertelsens** Hustru **Karen Rasmusdatter**, født 1674, var Datter af Gaardmand Rasmus Ollesen i Højby, død 1690 (Skifte 19. 9.) og Hustru

Lutzie Ollesdatter, død 1720 (Kornerupgaards Skifte 3. 8.), der anden Gang var gift med Gaardmand Mathias Christensen i Højby. Efter Niels Bertelsens Død i 1731 overdroges Gaarden til Sidsel Rasmusdatters Fader **Rasmus Nielsen**, der imidlertid ikke kunde beholde den længere end til 1739, da han blev »sat fra den formedelst han ikke haver kunnet svare Landgielden samt kongl. Skatter deraf, som han burde og Gaardens Besætning ved Eftersyn er befunden udi en meget slet Tilstand.« Rasmus Nielsen levede Resten af sin Tid som Husmand i Højby.

Da **Jens Hansen** (1788—1831), Gmd. i Højby, døde i en tidlig Alder, maatte Enken **Kirsten Olsdatter** drive Gaarden i mange Aar, indtil Sønnen **Ole Jensens** Overtagelse deraf. Hun var født paa Søndergaard i Allerslev som Datter af **Ole Pedersen**, hvis Fader **Peder Pedersen** og Farfader **Peder Pedersen** alle havde Søndergaard. Fra Søndergaard-Slægten nedstammer bl. a. Kunstmaleren **Ole Søndergaard** og Minister **Jørgen Jørgensen** paa Bispegaarden.

Johanne Sørensdatter fødtes i Allerslev i den Gaard, som nu ejes af Viggo Frandsen; hendes Fader, **Søren Nielsen**, fik Gaarden efter sin Fader, **Niels Pedersen**, gift med **Anne Augustinusdatter**. Fra dette Ægteskab nedstammer desuden Fru Godsforvalter **Christensen**, Ledreborg, afdøde Snedkermester **Niels Ejner Nielsen**, Aavang, Minister **Jørgen Jørgensen** og Maleren **Ole Søndergaard**, hvis Søster **Anna Søndergaard** i Allerslev har et Sølvbæger med Bogstaverne A. S. S. og Æ. H. D., hvilket betyder **Augustinus Sørensen** og **Else Hansdatter**, som var Anne Augustinusdatters Forældre. Augustinus Sørensens Fader **Søren Thøgersen** fik antagelig Gaarden i Lerbjerg omkring 1702, og den tidligere Beboer af den hed **Augustinus Olsen**. Det ligger nær at antage, at Søren Thøgersen overtog Gaarden ved at gifte sig med en Datter af sin Forgænger. Dette vil i hvert Fald være en naturlig Forklaring paa, at Søren Thøgersen gav en af sine Sønner det ikke

Ole Jensen og Familie 1885 — Stuelængen fra 1861.
Fra venstre ses: Anna, Sofie, Peter, 2 unge Piger paa Gaarden, Ole J. og Hustru.
Bag Ægteparret ses Magdalene Thomsen.

helt almindelige Navn Augustinus. Iøvrigt fik Augustinus Olsen, som endnu ses at have levet i Kirke Hvalsø i 1705, Gaarden i Lerbjerg efter en Mand ved Navn **Ole Nielsen**, og denne, der kunde tænkes at være hans Fader, er første Gang fundet nævnt i 1664. Da Kilderne paa dette tidlige Tidspunkt flyder meget sparsomt, vil det næppe nogensinde lykkes at komme denne Sag nærmere. Som det ses paa Anetavlen optræder Augustinusslægten **een** Gang paa Ole Jensens Side men **to** Gange paa Johanne Sørensdatters; dette er et usædvanligt stærkt Indgifteri.

Med den nuværende Ejer af Elmegaarden i Højby, **Ole Jensen Olsen**, besiddes den gamle Slægtsgaard af sjette Generation.

Stamtavlen.

Ole Jensen, Gaardmand i Højby i Rorup Sogn. Fæster under Ledreborg Grevskab, f. Højby 2. 1. 1820. Søn af Gaardmand s. St. Jens Hansen og Kirsten Olsdatter. Død s. St. 21. 1. 1891. Viet i Roskilde Domkirke 6. 11. 1855 til **Johanne Sørensdatter**, f. Allerslev 10. 1. 1827. Død Hedemøllen 20. 12. 1900. Datter af Gaardmand Søren Nielsen og Ane Andersdatter.

I. **Jens Olsen**, f. Højby 17. 10. 1856. Død ugift i Vordingborg 26. 3. 1883. Begravet i Rorup.

II. **Anna Kirstine Olsen**, f. Højby 1. 2 1858. Død Vindinge Lillevang 16. 8. 1944. Viet Rorup 6. 11. 1889 til **Lars Hansen**, Møller paa Hedemøllen ved Roskilde, f. Sdr. Næraa 23. 2. 1852. Død Vindinge Lillevang 20. 8. 1940. Søn af Møller og Gaardejer Hans Kristian Rasmussen og Johanne f. Mortensdatter.

A. **Johanne Marie Nanna Hansen**, f. Roskilde 2. 11. 1890, ugift. Husholdningslærerinde (Ankerhus 1915).

B. **Jens Christian Oluf Hansen**, f. Roskilde 3. 7. 1893. Død s. St. 21. 12. 1899.

C. **Knud Ejner Hansen**, Gaardejer paa Hedemøllegaard ved Roskilde. F. Roskilde 17. 3. 1895. Viet Nexø 28. 9. 1919 til **Sophie Jensine Gurli Herold Jensen**, f. Nexø 13. 9. 1897, Datter af Bogbinder Hans Christian Jensen og Caroline Henriette Herold.

1. **Sigrid Erna Hansen**, stud. med., f. Roskilde 13. 6. 1920.

2. **Knud Hans Christian Hansen**, stud. med. vetr., f. Roskilde 2. 10. 1921.

3. **Gurli Birgit Hansen**, f. Roskilde 18. 6. 1923. Viet Roskilde Domkirke 13. 5. 1944 til **Vilhelm Nielsen**, Gaardejer og Tørvefabrikant paa Nonnemoegaard i Smørum,

f. Hove 23. 4. 1918, Søn af Gaardejer Svend Rasmus Karl Nielsen og Karen f. Hansen.

D. **Ludvig Axel Hansen**, Købmand i Roskilde, f. s. St. 5. 5. 1896. Viet Sct. Jørgensbjerg 28. 12. 1926 til **Caja Kirstine Andersen**, Datter af Vognpasser Christian Andersen og Maren Christine, f. Frederiksen.

E. **Sigrid Dagmar Hansen**, f. Roskilde 23. 10. 1897, død s. St. 14. 4. 1899.

III. **Søren Jørgen Olsen**, Gaardejer i Daastrup, f. Højby 6. 10. 1860, død Roskilde 19. 8. 1926. 1. Gang viet Daastrup 25. 1. 1887 til **Ane Katrine Hansen**, f. Assenløse 2. 4. 1864, død Daastrup 8. 6. 1905, Datter af Gaardejer Jens Hansen og Karen Nielsdatter. 2. Gang viet Taars 19. 11. 1914 til **Oline Nielsen**, f. Mylund i Jerslev Sogn 22. 11. 1871, Datter af Landmand Niels Olesen og Anna Christine, f. Christensen.

A. Udøbt Barn, f. Daastrup 16. 3. 1888, død s. Dag.

B. **Johanne Kirstine Olsen**, f. Daastrup 5. 5. 1889, død Roskilde 27. 4. 1894.

C. **Jens Oluf Olsen**, Gaardejer i Kvarmløse i Soderup Sogn, f. Daastrup 22. 12. 1990. Viet Ørsted 7. 10. 1913 til **Ingeborg Larsine Jensen**, f. Ølby 20. 11. 1893, Datter af Gaardejer Lars Jensen og Inger, f. Olsen.

1. **Poul Olsen**, Forpagter paa Langagergaard i Vadsby i Sengeløse Sogn, f. Kvarmløse 27. 12. 1913, død Vadsby 22. 9. 1944. Viet Gundsømagle 3. 11. 1939 til **Margrethe Højer Pedersen**, f. Gundsømagle 28. 1. 1916, Datter af Gaardejer Aksel Pedersen og Kirstine Louise, f. Højer.

a. **Inger Højer Olsen**, f. Glostrup 14. 1. 1941.

b. **Poul Erik Højer Olsen**, f. Roskilde 23. 12. 1944.

2. **Holger Jørgen Olsen**, Gaardejer i Veddelev, f. Kvarmløse 4. 12. 1915, viet Hedehusene 18. 2. 1944 til **Grethe Andersen**, f. Herringløse 9. 1. 1922, Datter af Skrædermester Anders Andersen og Marie, f. Nissen.

3. **Knud Ove Olsen**, Forpagter i Frstrup i Soderup Sogn, f. Kvarmløse 2. 2. 1919.
  - D. **Karen Jensine Olsen**, f. Daastrup 10. 1. 1893. Viet Daastrup 5. 5. 1916 til Gaardejer **Viggo Søren Theodor Madsen**, Ryeskovgaard i Borup, f. Borup 24. 9. 1889, Søn af Gaardmand Peder Madsen og Marie, f. Jensen.
1. **Thorkild Madsen**, f. Borup 28. 1. 1918.
2. **Keld Peder Madsen**, f. Borup 21. 3. 1919, død s. St. 27. 11. 1919.
3. **Aksel Madsen**, f. Borup 26. 10. 1920.
4. **Inger Marie Madsen**, f. Borup 16. 12. 1922.
5. **Ellen Katrine Madsen**, f. Borup 5. 1. 1925, død s. St. 6. 10. 1925.
6. **Karen Elise Madsen**, f. Borup 20. 6. 1934.
7. **Søren Peder Madsen**, f. Borup 20. 6. 1934.
  - E. **Johannes Peder Olsen**, f. Daastrup 23. 3. 1895, død 9. 7. 1908.
  - F. **Jens Peder Olsen**, Gaardejer, Avlscentret »Daastrup«, f. Daastrup 26. 5. 1899. Viet Taars 26. 5. 1927 til **Sofie Frederikke Elisabeth Christensen**, f. Ugilt, Datter af Proprietær L. Christensen i Tykskov og Lavrine, f. Jensen.
1. **Ingeborg Alfrida Olsen**, f. Roskilde 12. 4. 1929.
2. **Elisabeth Olsen**, f. Roskilde 24. 3. 1930.
3. **Gerda Lavrine Olsen**, f. Roskilde 30. 9. 1933.
  - G. **Hans Tobias Olsen**, f. Daastrup 17. 2. 1901, død s. St. 16. 4. 1901.
  - H. **Hans Tobias Olsen**, Gaardejer, Daastruplund, f. Daastrup 27. 1. 1903. Viet 9. 12. 1928 til **Kirsten Ingeborg Christensen**, f. Roskilde 18. 12. 1907, Datter af Kontorchef Christian Valdemar Christensen og Agnes Kirstine, f. Hansen.
1. **Anne Margrethe Olsen**, f. Daastrup 31. 8. 1929.
2. **Søren Olsen**, f. Daastrup 8. 12. 1930.
3. **Elise Olsen**, f. Daastrup 14. 1. 1932.

4. **Hanna Katrine Olsen**, f. Daastrup 13. 5. 1935.
5. **Fini Sigurd Olsen**, f. Daastrup 15. 7. 1937.
6. **Kirsten Olsen**, f. Daastrup 14. 6. 1944, død s. Dag.
  - I. **Aksel Olsen**, Gaardejer, Gammerødgaard i Borup Sogn, f. Daastrup 24. 4. 1905. Viet København 5. 7. 1941 til **Inga Kongsholm**, f. Ramsømagle 4. 11. 1914, Datter af Gaardejer Jacob Kongsholm og Karen Margrethe, f. Hansen.
1. **Birthe Kongsholm Olsen**, f. Gammerød 18. 6. 1942.
  - IV. **Peter Olsen**, Bagermester i Roskilde, f. Højby 8. 2. 1863, død Aders Mølle 2. 7. 1936. Viet Roskilde Domkirke 1. 6. 1893 til **Dorothea Marie Nielsen**, f. Roskilde 9. 5. 1865, død Roskilde 25. 9. 1925, Datter af Restauratør Hans Peter Nielsen og Sidse, f. Rasmusdatter.
    - A. **Agnes Olsen**, f. Roskilde 10. 1. 1895, død s. St. 17. 6. 1930.
    - B. **Ole Alfred Olsen**, Møller i Aders Mølle i Glim Sogn, f. Roskilde 18. 2. 1896. Viet Roskilde Domkirke 4. 12. 1919 til **Ida Kathrine Petrea Rasmussen**, f. Karleby 18. 10. 1896, død Roskilde 11. 7. 1939, Datter af Gaardejer Christian Frederik August Rasmussen og Hansine Henriette, f. Jensen.
1. **Carl-Johan Olsen**, Gartner, f. Aders Mølle 8. 10. 1920, død 30. 7. 1944.
2. **Anne-Lise Olsen**, f. Aders Mølle 15. 5. 1925.
3. **Ole Olsen**, f. Aders Mølle 1. 8. 1929.
  - C. **Aage Sigvard Olsen**, Bagermester i Roskilde og senere i København, f. Roskilde 14. 3. 1897, død København 17. 5. 1941. Viet Ørsted 1. 6. 1929 til Damefrisørinde **Olga Kirsten Marie Kjær**, f. Rind 19. 9. 1909, Datter af Entreprenør Christian Kjær og Petrea Marie, f. Møller.
1. **Peter Olsen**, f. Roskilde 27. 1. 1930.
2. **Kirsten Olsen**, f. Roskilde 9. 5. 1931.
3. **Erik Olsen**, f. København 7. 12. 1940.

D. Ella Johanne Olsen, Sygeplejerske, f. Roskilde 13. 1. 1901, død Solrød 25. 6. 1933.

V. Jørgen Olsen, Gaardejer paa Elmegaard og Aavanggaard i Højby i Rorup Sogn, f. s. St. 2. 1. 1866. Viet Kidserup 10. 5. 1899 til **Birthe Sofie Hansen**, f. Kidserup 3. 8. 1875, Datter af Gaardejer Lars Hansen og Ane Cathrine, f. Hansen.

A. Ole Jensen Olsen, Gaardejer paa Elmegaard i Højby i Rorup Sogn, f. s. St. 26. 10. 1902. Viet Himmelev 28. 10. 1930 til **Karen Gudrun Aage**, f. København 19. 2. 1910, død Roskilde 2. 1. 1937, Datter af Murermester Niels Aage og Lærerinde Katrine, f. Rørbæk.

1. **Kirsten Aage Olsen**, f. Roskilde 3. 8. 1932.
2. **Niels Jørgen Aage Olsen**, f. Roskilde 9. 12. 1936.

B. Lars Egelund Olsen, Gaardejer, Edelsminde pr. Galten, f. Højby 18. 12. 1903. Viet Storning 21. 7. 1931 til **Esther Rasmussen**, f. Skjærring 10. 2. 1906. Datter af Gaardejer Alfred Rasmussen og Edel, f. Rasmussen.

1. **Ove Egelund Olsen**, f. Hammel 7. 9. 1934.
2. **Bent Egelund Olsen**, f. Hammel 1. 6. 1940.

C. Esther Margrethe Olsen, f. Højby 18. 12. 1906. Viet Rorup 6. 3. 1931 til Gaardejer **Georg Christensen**, Grønnebækgaard pr. Ringsted, f. Gyrstinge 14. 8. 1901, Søn af Gaardejer Lars Christensen og Anne Marie, f. Hansen.

1. **Jørgen Christensen**, f. Roskilde 26. 1. 1934.
2. **Helge Christensen**, f. Roskilde 29. 8. 1935.
3. **Erik Christensen**, f. Ringsted 15. 5. 1941.

D. Inge Olsen, f. Højby 22. 1. 1909. Viet Glim 27. 6. 1930 til **Asger Hansen**, Gaardejer i Ishøj, f. s. St. 19. 11. 1903, Søn af Gaardejer Peter Hansen og Jensine, f. Jensen.

1. **Peder Hansen**, f. Ishøj 6. 4. 1933.
2. **Ole Hansen**, f. Ishøj 6. 1. 1935.

3. **Ellen Hansen**, f. Ishøj 6. 5. 1938.

4. **Karen Hansen**, f. Ishøj 11. 10. 1941.

VI. **Anne Grethe Sofie Olsen**, f. Højby 23. 3. 1867, død Roskilde 8. 2. 1932. Viet Rorup 6. 11. 1894 t. Købm. **Anders Peter Jensen**, Roskilde, f. Risøgaard i Himmelev Sogn 6. 9. 1860, død i Roskilde 29. 7. 1929, Søn af Forpagter Jens Andersen og Ane Marie, f. Nielsdatter.

A. **Ellen Marie Riisbøl-Jensen**, Skolefondsbogholder i Roskilde, f. s. St. 11. 2. 1898.

B. **Elfrida Johanne Riisbøl-Jensen**, Tegner i København, f. Roskilde 18. 3. 1902.

VII. **Stine Olsen**, f. Højby 29. 8. 1869. Viet Rorup 10. 4. 1900 til **Jens Peter Kristensen**, Gaardejer paa Mannerup Møllegaard i Osted Sogn, f. Urup 29. 1. 1866, Søn af Gaardmand Jørgen Kristensen og Karen, f. Hansen.

A. **Jørgen Kristensen**, Gaardejer i Vindinge, f. Urup 12. 4. 1901. Viet Osted 20. 9. 1926 til **Karen Inga Petersen**, f. Assenløse 1. 12. 1902. Datter af Gaardejer Peter Petersen og Marie, f. Nielsen.

1. **Poul Kristensen**, f. Faxe 4. 7. 1927.

2. **Knud Kristensen**, f. Faxe 18. 8. 1931.

3. **Niels Jørgen Kristensen**, f. Faxe 24. 5. 1940.

4. **Morten Kristensen**, f. Haarlev 18. 9. 1942.

B. **Johanne Margrethe Kristensen**, f. Urup 9. 2. 1904. Viet Kimmerslev 7. 11. 1930 til **Poul Gunnar Jensen**, Statsskovfoged under Lindet Skovdistrikt, Lavruphus, Arrild, f. Kimmerslev 30. 8. 1903, Søn af Gaardejer Jens Jensen og Nielsine Christiane Marie, f. Petersen.

1. **Gudrun Johanne Jensen**, f. Gram 19. 8. 1937.

2. **Jytte Margrethe Jensen**, f. Gram 8. 3. 1939.

3. **Jens Jørgen Jensen**, f. Gram 24. 2. 1943.

C. **Karen Kristensen**, f. Mannerup 22. 12. 1907. Viet Osted 14. 6. 1929 til **Gunnar Sivertsen**, Gaardejer paa Mannerup Møllegaard i Osted Sogn, f. Kirkerup 2. 10. 1903, Søn af Gaardejer Peter Christian Sivertsen og Oline, f. Nielsdatter.

1. **Mogens Sivertsen**, f. Mannerup 24. 11. 1930.
2. **Ole Sivertsen**, f. Roskilde 9. 2. 1933.
3. **Jette Sivertsen**, f. Roskilde 2. 3. 1939.

Ole Jensens Forældre og deres Søkende.

Ole Jensen var Søn af Gaardmand **Jens Hansen** i Højby og Hustru **Kirsten Olsdatter**. **Jens Hansen** døde kun 48 Aar gammel, 2 Aar før sin egen Fader. Han havde to ældre Halvbrødre: **Poul Hansen**, der senere blev Væver i Allerslev, og **Niels Hansen**, der egentlig skulde have haft Gaarden, men som døde midt under Bryllupsforberedelserne. **Kirsten Olsdatter** var født paa Søndergaard i Allerslev og havde Brødrene **Ole Olsen**, der fik Fødegarden, **Peder Olsen**, Gaardmand i Glim og **Niels Olsen**, Gaardmand i Valsømagle og gift med **Johanne Sørens-datters** ældste Søster **Karen**, der tillige var hans egen Kusine. **Kirsten Olsdatter** led paa sine gamle Dage meget af stærke Hovedsmerter; hun maatte stadig lægge Plaster paa Nakken for at lindre Pinen, og Nytaarsaften 1871 var Smerterne saa voldsomme, at hun udtalte Ønsket om, at det maatte blive hendes sidste Nytaarsaften. Det blev det, for næste Morgen, da **Sofie** og **Jørgen** skulde kalde paa Bedstemoder, svarede hun ikke — hun var stille sovet ind.

Ole Jensen og Hustrus Barndom og Ungdom.

Som Barn kom **Ole** til Glim hos sin Morbroder **Peder Olsen**, der var barnløs (nu **Aksel Frederiksens Gaard**), men da hans Fader døde maatte han hjem til Højby og hjælpe sin Moder. De første fire Aar havde de en dygtig Forkarl; derefter maatte han fra 16-Aars Alderen selv styre Bedriften. Maaske har netop Pligterne i den unge

Alder givet ham mere Indsigt og Forstaaelse, ikke alene af sin egen Bedrift, men ogsaa af andre Menneskers Kaar. Allerede da havde de lidt Frøavl, og Ole og Forkarlen tog til København for at sælge hele Frøhøsten, som Ole bar i en Pose under Armen. - Paa det første Sted, hvor de henvendte sig, viste man dem et andet Sted hen, og her viste man dem igen tilbage til det første Sted. Med at finde Vejen tilbage igen gik det som i »Fyrtøjet« — der var gaaet Hul paa Posen. Frø var der ikke mere af.

Johanne Sørensdatter fødtes paa den Gaard i Allerslev, som **Viggo Frandsen** nu ejer. - I Hjemmet var de otte Søskende, to Drengene og seks Piger. Johanne havde Sans for at bruge Naal og Traad, maaske en Arv fra Mormoderen, hvis fine Hedebosyning fra 1769 er bevaret. 12 Aar

Den gamle Hedebosyning fra 1769.

Johanne Sørensdatters Navneklud fra 1839.

gammel syede Johanne sin smukke Navneklud med Korssting og Silketraad, og inden hun kom til Roskilde at tjene, havde hun lært Kjølesyning; ligesaa var hun dygtig til Hedebo-, Kniplings- og Bobinetsyning, hvilket sidste hun siden anvendte til sine Børns Daabshue. I Roskilde kom hun i Huset hos Prokurator Sørensen, hvor hun blev i 6 Aar, og medens hun var her, blev hun forlovet med Ole. Videre var hun i Huset hos Kammeraad Münster i 2 Aar, og i disse 8 Aar syede hun Kjoler i sin Fritid og tjente saa meget derved, at hun kunde sætte sin Løn ubeskaaret i Sparekassen. Ialt skal hun have sammensparet 800 Daler. Hun var glad for at være hos Prokuratørens, og en Søndag Eftermiddag kom Døtrene og var rent fortvivlede; de var inviteret til Karneval og Balkjolerne var ikke i Orden. Johanne fik dem i fin Stand og fik Dagen efter som Tak de dejligste røde Silkebaand, som Døtrene havde brugt om Aftenen. Baandene kom til at pryde hendes Hue og blev siden beundret og misundt, for ingen andre havde saa kønne Baand.

Livet i deres Hjem i Højby.

Brylluppet i 1855 blev holdt af Kammerraaden, og han forærede dem det Spisestel af blaa, engelsk Fajance, hvis store Fade nu smykker Væggene i Mannerup Møllegaard. Turen til og fra Roskilde Domkirke foregik i lukket Vogn, medens Hjemturen til Højby fandt Sted i en splinterny sortlakeret Fjedervogn med røde Striber og med to Sæder, som Brudgommen havde anskaffet sig; en ganske enestaaende Vogn paa den Tid. — Et lille Skaar i Glæden var det, at Gaarden henlaa i Mørke, da de ankom; ingen havde tænkt paa at tænde Lys.

Ægteparret var Mennesker med Fremdrift. Vel var de Fæstere, men de forstod alligevel at skabe stadig bedre Kaar for sig selv og deres kære. Først af alt trængte Gaarden til helt at fornyes. Ledreborg Grevskab skulde som Ejer sørge for Materialerne, men Ole Jensen vilde have baade længere og bredere Længer, end dem Grevskabet plejede at sørge for. Derfor udførte han Ombygningen for egen Regning, mens Egnens Folk rystede paa Hovederne og sagde: »Han er tosset, han bygger det hele lige op i Enden paa Greven«. Han tog til København, og ved sin Slægtning, Johan P. Thomsens Hjælp købte han Tømmer direkte fra Skib, kørte det til Højby og solgte saa meget deraf til Egnens Beboere, at han havde Tømmeret til sin Gaard frit. Stuelængen opførtes 1861 og blev baade lang og bred (40x14 Alen); der blev store dybe Kælderrum og vældige Bryggerser. Øverstestuen blev 10x10 Alen, mens Havestuen blev ganske lille. Det var Meningen at Huggeren Jens Nielsen i Højby Huse — efter Tidens Skik — skulde have lavet Vinduer og Døre til i Vinterens Løb, saa Byggeriet kunde tage sin Begyndelse om Foraaret. Imidlertid blev Huggeren syg, hvorfor Snedkermester Wismann i Roskilde lavede Arbejdet; derved fik Stuelængen et mere bymæssigt Præg, hvad let ses ved Sammenligning med den overfor liggende Gaard (Jens Knudsens), som

samtidig blev bygget af Hugger Niels Nielsen i Rorup. Derefter kom Turen til Udlængerne, og Ole Jensen fortalte selv, at han om Efteraaret, da de to bedste stod færdige, havde flere Penge, end da han begyndte at bygge om Foraaret. Som en Slags Vederlag for sine Udgifter opnaaede han senere en Nedsættelse paa 1500 Kr. paa Sønnens, Jørgen Olsens, Fæstebrev, der ellers skulde have kostet 6000 Kr.

Ogsaa Jorderne trængte til Forbedring, særlig de mange sumpede Arealer. Der blev drænet, og fra Mosen gravedes en Grøft, fra hvilken Vandet ved Hjælp af en Snegl og en Mølle blev trukket hen i Aaen, saa kunde man bedre komme til at skære Tørv hele Sommeren. Om Vinteren flyttedes Møllen hjem til Gaarden, hvor den brugtes til Skraamaling. - Bakkerne var saa stejle, at Sæden ikke kunde køres ind, før der blev pløjet en Fure i Stubmarken til Hjulene i Høstvognens ene Side. Det var en Kunst at lægge et Læs saadan, at det netop fik saa megen Hældning, at det blev lige, naar det kom op paa Vejen.

Kvæget blev ogsaa passet med Omhu, og Bestanden forbedredes meget. Mælken blev vejet og kontrolleret. Der var i det mindste een Ko, som gav over 25 kg Mælk. Støj og Snak var forbudt under Malkningen, og der var altsaa ingen Adgang for Byens unge Karle. - Endnu et Skridt fremad blev taget. Ole Jensen indrettede sit eget lille Mejeri der, hvor hans Moders Stue havde været. Selv havde han ca. 200 kg Mælk om Dagen, og mere købtes paa et Par Gaarde i Byen. Datteren Anna forestod Mejeriet, men samtidig overvaagede Faderen, at Kerning og Ostelavning blev nøjagtigt udført. Det gik f. Eks. ikke an at nappe lidt ekstra Mælk og Fløde til Husholdningen, for Vægten røbede det straks. Ca. 1872 blev der lavet Hesteomgang, saa der kunde kernes ved Hestekraft, saa maatte et af Børnene køre Hesten inden Skoletid. Ole Jensen selv var pinligt proper, alt skulde ikke alene være rent, det skulde skinne, og fandt han den mindste Ube-

tydelighed paa Mejerigulvet, skyllede han selv efter. De havde stadigt Tilsyn af Konsulenter, og da Anna var 16 Aar, fik hun 1. Præmie paa Smørudstilling i Næstved. Smørret solgtes i København og til en højere Pris, end der kunde faas paa Torvet i Roskilde.

Ligesaa havde Svineavlens Ole Jensens Interesse. Han lavede et Skur og en Fold til Søerne nede ved Mosen og fodrede gerne med Hestekød, som han fik ved at købe Heste til Nedslagtning. Dyrene blev flaaede, og Huden solgtes for mere end Dyrets Indkøbspris. Fra sin Ungdom kørte han til København med Flæsk og andre Fødevarer.

Paa en saadan Tur besøgte han en Slægtning, som han saa ofte plejede. Den Dag havde han solgt for 70 Rdl.; Slægtningen udtalte, at det var risikabelt at tage saa mange Penge med til Højby, men Ole forklarede, at det gik sagtens, og at han havde et godt Chatol derhjemme. Denne Samtale blev hørt af en Sadelmagersvend, som arbejdede ved Siden af. Næste Morgen stod Ole Jensens Chatol ude paa Marken; der var slaaet Hul i Muren i den gamle Stuelænge. Sadelmagersvenden, der lige var sluppet ud af Fængeleiet, havde sammen med en Kammerat aflagt et natligt Besøg. Udbyttet blev kun nogle faa Sølvmonter, for de havde ikke fundet det hemmelige Rum. Efter at Chatollet en lang Tid havde staaet i et Udhus, fik Johanne Sørensdatter det ind i Køkkenet i sin Aftægtslejlighed. Nu staar det i Lillevang, men det har gennem Aarene faaet indsat saa mange Fyrrestumper i sit gamle Eg, at det stadig maa dækkes af et Lag Maling. Det store hemmelige Rum er der stadig og kunde endnu have Plads til mange Sølvpenge.

Med sit udprægede Forretningstalent skaffede Ole Jensen sig et godt økonomisk Rygstød i Form af Obligationer og lignende Papirer. Derfor kunde han i 1884 ved Tvangsauktion overtage Ejendommen Skomagergade 31 i Roskilde for at redde nogle Penge, han havde udlånt til Bagermesteren der, som havde haft Sønnen Peter i Lære.

Videre købte han i 1886 Langagergaard i Daastrup som ufyldestgjort Panthaver.

Nogle Træk fra Hjem og Omegn.

Men Ægteparret og deres Hjem havde ogsaa en Plads i Byens og Egnens Liv. De forstod at gøre sig stærkt gældende, men paa en saadan Maade, at de vandt andres Tillid og Agtelse. Naar en Sag optog Sindene, var de aldrig bange for at yde deres Indsats, selv om det ogsaa krævede personlig Offervilje. Mange Smaakaarsfolk kom til dette Hjem, naar de var i Nød og gik igen hjulpne derfra. Det var netop dette Sind, der bevirkede, at Ole Jensen blev den afholdte Formand for Sognets Fattigkasse.

Engang maatte Ole Jensen hjælpe sin Svigerindes Børn paa Bondeskovgaard, hvor en gammel Forordning fra Bedstefaderen bestemte, at den ældste Søn alene skulde arve Gaarden. Da Familien var helt uden Formue, saa det ud til, at der intet vilde blive til de øvrige Børn, som var Piger. Ole Jensen hjalp dem med ved Domstolens Hjælp at faa den gamle Klausul omstødt, saa Gaarden kunde sælges, hvorefter Pengene blev delt ligeligt mellem Børnene.

Da Ole Jensens Farbroder **Poul Hansen**, Væver i Al-lerslev, døde som en fattig Mand, var der ikke betalt for Ligprædiken, hvorfor Præsten ingen holdt. Dette harmedes Ole over, og da Pastor **Jens Chr. Jensen**, som tidligere havde haft det ringere Præstekald Rorup-Glim, hilste paa ham, undredes Pastoren over, at en Gaardmand havde indfundet sig til denne Begravelse. Efter at have fortalt Præsten, at den afdøde var hans Farbroder, bebrejdede han ham, at der ingen Ligtale var holdt; især her kunde det være tiltrængt at sige et Alvorsord, idet der var en Søn af afdøde, som var Vagabond. Præsten gav Ole Jensen Ret, og siden talte han ved alle Begravelser. Poul

Væver havde to andre Sønner, Jørgen og Jens, som blev Gartnere og Havemænd i Højby. — En Datter af **Jens Poulsen** blev senere Moder til Gaardejer **Niels Fr. Nielsen** i Ledreborg Allé, Fiske- og Fjerkræhandler **Jens Nielsen** i Vindinge, Kontrolassistent **Hans Oluf Nielsen**, Ledreborg Allé, **Margrethe Nielsen**, Vindinge, **Karen Marie**, gift med Gdr. **Emil Andersen**, Ejby og **Hansine Nielsen**, død ung.

Skoleforholdene i Højby var ikke de bedste, da Ole Jensens ældste Børn begyndte at gaa i Skole, for Læreren, **J. C. Drewsen**, var en ældre og svagelig Mand. Men 1. 9. 1866 ansattes den unge og dygtige **Karl Nielsen Dahl**. Desværre var Lønnen saa ringe, at Læreren hovedsagelig skulde leve af de 6 Tdr. Land, som hørte til Skolen. Derfor var det intet Under, at Drengene blev sat i Arbejde i Mark og Stald i Stedet for i Skolestuen, og i Allerslev var Forholdene ligesaa, saa da Friskolen i Osager blev oprettet, blev Ole Jensen og **Niels Jensen**, Hegnsholt, enige om at henvende sig til Lensgreve **Chr. Holstein-Ledreborg** for at tale Friskolens Sag. Dette havde Ole Jensen god Adgang til, idet han havde den Særret paa Godset, at han efter Grevens Ordre ikke skulde »meldes«, men kunde gaa lige ind. Resultatet blev, at Friskolen i Blæsenborg oprettedes i 1878. De to nævnte Gaardmænd kom i Bestyrelsen, og Greven gav rundelige Tilskud, ligesom mange Folk paa Egnen tegnede sig for faste Bidrag. Efter Friskolens Oprettelse benyttede Lærer Dahl sig mindre af Børnenes Arbejdskraft, saa de to yngste Piger havde hele deres Skolegang i Højby.

Johanne Sørensdatte var en meget dygtig Husmoder, og da hendes Mand var saa travlt optaget, blev det hende, der for en væsentlig Del maatte tage sig af Børnenes Opdragelse. Hun forstod at lede dem saadan, at der blev et ualmindelig godt Forhold mellem dem, et Forhold, der holdt op gennem Aarene, og hun evnede at oplære Børnene, vel mest Pigerne, til at tage tidligt fat og at kunne

arbejde paa egen Haand, fra de var ganske smaa. - Da Ole Jensen nok kunde læse, men ikke skrive mere end sit eget Navn, blev det hende, der maatte føre Korrespondancen, og hun skrev nydeligt, trods det hun var Bondekone. Hun kernede Smør, før Børnene blev store nok til at hjælpe til, og hun syede alt Børnenes Tøj, hvad der er omtalt mange Gange og kunde tyde paa, at det ikke har været almindeligt, eller at hun har gjort det bedre end andre. Desuden fik hun Tid til at tage sig af sin Have, som hun satte megen Pris paa. Hun holdt af at have Blomster baade ude og inde, og hun podede sine Frugttræer, saa der blev flere Sorter paa samme Træ, ja, endog Æbler paa et Pæretræ.

I sin Roskildetid havde hun lært at lave god Borgermad, som adskilte sig meget fra Bondekosten. Dette blev senere til baade Glæde og Bekymring idet, Ole Jensens Hus var et gæstfrit Hjem, hvor der kom Folk fra alle Samfundslag. De eneste, der var uvelkomne var Officererne under Indkvartering. Ole Jensen holdt ikke af at være en fremmed i sit eget Hus og ikke at være Vært ved sit eget Bord, og paa Grund af det gode Madsted fik Huset altid Officererne, naar der var Indkvartering. Ved den store Kongerevue ca. 1880 skulde Middagen holdes hos dem, og der var 12 Officerer om det ovale Bord, der nu staar i Aavanggaarden, 5 spiste ved et andet Bord i Mellemstuen ud til Gaarden, Sergeanterne i Borgestuen og de Menige i Udlængerne. Oppasserne skulde hjælpe i Køkkenet, men de var bare i Vejen, ja forstod næppe at grave Kartoffler op. — Ænderne hentedes hos Moster Dorthe i Allerslev, og den 11-aarige Stine havde travlt med hver Dag at vaske og stryge Servietter. Det var strenge Dage, især for Gaardens Kvinder. Til en af disse store Middage kom **Maglekilde Petersen**, som var en god Ven af Ole Jensen, til Stede som Gæst. Han ansaa det for en Selvfølge, at Manden i Huset skulde med til Bords, men selv om Oplæseren baade spurgte og lok-

kede, blev Husherren ikke indbudt, men maatte spise i Soveværelset.

Da Ole Jensen blev gammel og svag, forandredes hans Myndighed til Mildhed. Helbredet begyndte at vakle, tre Gange fik han Lungebetændelse; fire Gange fik han Hjerneblødning, og sidste Gang stod han det ikke igennem. Den gamle og nu sagtmodige Mand, der flittigt havde læst i sin Bibel, havde endt sit virksomme Liv. Ved Begravelsen var Følget saa stort, at de første næsten var i Rorup, da de sidste forlod Højby, et sidste Bevis paa, hvor agtet og afholdt han var.

Johanne Sørensdatter overlevede sin Mand i ti Aar, og det mærkedes paa hende, at ogsaa hun var blevet gammel; en Lungebetændelse fik Livet til at ebbe ud.

Ole Jensen og Johanne Sørensdatter (1885).

Ole Jensens og Johanne Sørensdatters Børn.

1. **Jens Olsen**, f. 17. 10. 1856, var en højt begavet ung Mand, der holdt af at synge og forøvrigt var den eneste af Søkendeflokken, som havde Sangstemme. At skrive og læse samt lave Husflidsarbejde var for ham kære Beskæftigelser. Han ejede nogle Billeder og Bøger, bl. a. »Hjortens Flugt« og »Aladdin«. En Vinter var han paa Tunø Højskolø og skrev der nogle Salmer og danske Sange ind i en lille Bog, saa man kan se, at de er gaaet ham til Hjerter; han var en følsom og indadvendt Natur. Han blev kun 27 Aar.
2. **Anna Kirstine Olsen**, f. 1. 2. 1858. Allerede da Anna var ni Aar maatte hun op om Morgenen og være med at malke. Var hun syg af for lidt Nattesøvn, saa Benene nægtede at lystre, havde man ogsaa dengang stimulerende Draaber. Selv om hun var lille og spinkel, maa hun have været umaadelig sejt, naar hun kunde komme gennem alle de Sygdomme, der efterhaanden ramte hende. Som Barn havde hun Ørebetændelse og fik derefter Benedder i højre Tommelfinger, saaledes at hun mistede det yderste Led. Under Konfirmationsforberedelsen var hun tit syg og maatte kaste op paa Grund af Overanstrengelse. I 16-Aars Alderen gled hun med en fyldt Spand og fik en løs Nyre, der blev Aarsag til utallige Forløftninger med paafølgende Sengeleje gennem Aarene. Som voksen havde hun gastrisk Feber, Gigtfeber og Difteritis; paa sine gamle Dage Nyrebækkenbetændelse med efterfølgende Leddegigt, tilsidst flere Hjerneblødninger, som til Slut medførte Døden.

Da Anna var konfirmeret, maatte hun passe Mejeriet, og det blev hende, der fik den omtalte 1. Præmie for udstillet Smør, hvad der glædede hende meget. Hønsene — hvide Italienere — havde ogsaa hendes Interesse; hun solgte Rugeæg og Kyllinger og fik saa mange Æg-

penge ind, at de alene kunde udgøre hendes Løn, i den Tid hun var hjemme.

Hun havde megen Udlængsel og vilde gerne have været til Amerika til Plejebroderen August, ligesom hun gerne vilde ud at se fremmede Forhold; men det fik hun aldrig Tilladelse til. Faderens stadigt gentagne: »Kan du bare blive lige saa dygtig som din Moder«, holdt hende hjemme. Dog fik hun Lov til at komme 3 Mdr. til Kornerup for at lære Husholdning hos Pastor Kraghs, hvorfra hun trods den korte Tid, fik mange gode Minder. Snart maatte hun dog forestaa Mejeriet der, og samtidig maatte hun delvis forestaa Husholdningen paa egen Haand.

Trods lille og spinkel var hun hurtig og stærk i sin Gerning, men Sorgen over Jens' Død satte sit Præg paa hende, og hun kom vist først over den Sorg i sine sidste Leveaar. Dette, sammen med Sorgen over hendes to Børn, der begge døde 1899, gjorde hende meget alvorlig, og dog var hun altid mild og blid. Hun levede stærkt i Minderne, hvad Slægten nu kan takke hende for. Men Alvoren gjorde ogsaa hendes Trosforhold levende og stærkt, saaledes at hun bedre kunde bære de Byrder, der blev lagt paa hendes Skuldre.

Da Peter blev Mester i Roskilde, var det en Selvfølge, at hun flyttede med og styrede Huset der, indtil hun fem Aar senere blev gift med Lars Hansen og flyttede til Hedemøllen. I Brudegave fik hun af sin Broder en dejlig Charabanc, to sølvpletterede Seler og en Pisk med Sølvbeslag, en Gave, som hun altid skattede højt og var Broderen dybt taknemmelig for.

Det blev ogsaa travle Aar paa Hedemøllen, men lige til sin Død var hun blid og tilsyneladende eftergivende. Dog, hvis det virkelig gjaldt Værdier af aandelig Art, var hun ikke til at rokke. I sine sidste Leveaar hørte hun meget daarligt og kunde til sidst kun skelne Lys fra Mørke. Den meste Tid maatte hun tilbringe i Sengen,

men hun blev aldrig utaalmodig, var tværtimod altid venlig og meget taknemmelig.

3. **Søren Jørgen Olsen**, f. 6. 10. 1860. I de to Aar fra Peter overtog Bageriet, og til Gaarden i Daastrup blev købt, hjalp Søren dels til i Højby og dels i Roskilde, hvor han stod for Regnskabet og for Indkøb af Korn og Heste o. lign.

Den 9. April 1886 begyndte Søren Olsen selvstændig Virksomhed, idet han nævnte Dato overtog Gaarden Matr. Nr. 4 a af Daastrup. Det blev under Navnet, »Søren Olsen, Daastrup«, at han blev en landskendt Mand, ja endog en Mand, hvis Navn blev kendt langt ud over Danmarks Grænser. Søren Olsen lagde hele sin Kraft i Gaardens Drift, og omend Gaarden ved Overtagelsen var meget forsømt, og det var en Nedgangsperiode for hele det danske Landbrug, saa gik det dog stadig fremad for ham. 1896 var han en af de første danske Landmænd, der fik sin Svinebestand statsanerkendt som »Avlscenter«, og dette Prædikat beholdt han til sin Død 1926. Som Pionér paa Svineavlens Omraade har han udført et Arbejde, som frem i Tiden vil sætte sine Spor, idet Avlscentret Daastrup i mange Aar havde 1. Pladsen blandt Danmarks Avlscentre. Utallige er de Besøg, der har været paa Avlscentret Daastrup, og der findes ikke eet Land i Verden, hvorfra der ikke har været Besøgende. Der blev eksporteret Avlssvin til flere Lande i Europa.

Paa Grund af sit rolige og behagelige Væsen havde Søren Olsen mange Venner. Flere gode Venner, men ogsaa mange Venner, som gerne vilde have Hjælp under en eller anden Form, og de gik aldrig forgæves.

Da hans første Hustru døde, maatte han selv være baade Far og Mor for sine Børn, og han tog sig kærligt og omhyggeligt af dem.

Fra mange forskellige Sider blev der gennem de forløbne Aar gjort Brug af Søren Olsens Viden og Indsigt;

han blev Medlem af Bestyrelserne for mange Foreninger og Virksomheder. Han tog sjældent Ordet ved den store Debat, men ved Forhandlingsbordet havde han særlige Evner, der ofte blev benyttet og skattet højt. Han var saaledes Medlem af Bestyrelserne for »Svineavlscentrene i Danmark«, »Roskilde Andels Svineslagteri«, »Roskilde Bank«. Medlem af Ørsted-Daastrup Sogneraad og Menighedsraad, Tillidsmand ved »Den sjællandske Bondestands Sparekasse« og Vurderingsmand for »Kreditkassen for Landejendomme«, foruden mange andre Hverv.

Naar Søren Olsen, som saa ofte, var i Roskilde, kunde han kun gaa faa Skridt mellem hver Gang, han blev standset af en Mand, der skulde have et godt Raad eller lignende. Naar Tiden saa var ved at løbe fra ham, gav han sig selv til at løbe for at naa Toget, og det forstod Folk udmærket.

Ved hans Begravelse fortalte Præsten, at han en Dag havde sagt til Søren Olsen, at denne var en travlt optaget Mand, og derefter havde faaet til Svar: »Ja, jeg har nok meget at gøre, men hvis Jesus kaldte, fulgte jeg ham«. Han døde paa Sygehuset i Roskilde og blev fulgt derfra af 39 Vogne og 40 Automobiler. — Ved Begravelsen talte Følget ca. 700 Mennesker.

4. Peter Olsen, f. 8. 2. 1863. Selv om Peters Hu stod til Landbruget, syntes Forældrene, at han var for lille til at være Landmand, og de prøvede saa paa at faa ham i Møllerlære paa Langvads Mølle; men der var det meget værre at være for lille. Han kunde knapt naa Møllevingerne. Saa maatte han i Bagerlære, selv om Lysten ikke var stor. Læretiden var streng, og Peter talte Dagene, til Forløsningens Time slog, og han kunde komme hjem til det kære Landbrug. Men ak, da Læretiden var omme, saa hans Fader sig, som allerede omtalt, nødsaget til at overtage Ejendommen, Skomagergade 31. Peter blev Mester og rykkede ind paa Bageriet

5. 3. 1884. Anna og Sofie flyttede med deres Broder til Roskilde. Anna for at styre Hus og Sofie for at passe Forretning. Det blev nogle strenge Aar for de tre Søskende, og der blev ikke Tid til megen Søvn; men det blev en lykkelig Tid, som de senere mindedes med Glæde. Værst var det for Peter. I den sidste Del af Læretiden var der blevet hundset med ham værre end før, fordi Mesteren var vred over, at Ole Jensen ikke vilde blive ved med at laane ham Penge. Bageren ansatte to københavnske Svende, der blev betalt for at lave daarligt Brød, saadan at Forretningen kunde køres helt i Sænk. Da Peter overtog den, var der slet ikke Brug for Svende, men det varede ikke længe, før der blev god Handel. Peter lavede godt Brød, og en Mængde Mennesker kom fra Begyndelsen af Nysgerrighed; de vilde se om »Bondebageren« kunde bage, og det kunde han. Omsætningen steg, og Peter fik en stor Forretning. Men Peters Lyst blev ved at staa til Landbruget, indtil han engang fik den styret. Omkring 1907 lejede han Bageriet ud og flyttede til Urup, til J. P. Kristensens Fødegaard. Der mærkede han snart, at Landbrugets Indtægter var smaa; han havde heller ikke den Erfaring, han vilde have haft, hvis han havde været ved Landbruget fra Ungdomsaarene. Dertil kom, at Bageriet i Skomagergade snart var lige saa daarligt, som da han overtog det i 1884. Han maatte nu for anden Gang drive Forretningen op. Desuden var han med at bygge en Del Ejendomme i Roskilde. En Overgang var han Medindehaver af ikke saa faa Ejendomme i Byen og Medlem af Konsortiet »Skovbomarken« sammen med Murermestrene J. P. Olsen og L. Christensen, Sagfører Jacob P. Nielsen, Hjulmand Andersen, Købmand A. P. Jensen og Møller Lars Hansen. Peter var god og mild af Sind og meget gavmild. Utallige er de Brødkurve, der blev pakket til daarligt stillede Slægtninge og andre Bekendte, og han maatte overvære enhver Begravelse af Mennesker, han havde været i Berøring med.

5. **Jørgen Olsen**, f. 2. 1. 1866. Det faldt i Jørgens Lod at overtage Slægtens gamle Gaard. Han kastede sig med Iver og Interesse over Landbrugets forskellige Grene, og for rigtig at faa noget ud af Gaarden havde han gerne stor Besætning og deraf følgende stort Folkehold; derfor kunde han ogsaa sørge for, at ingen Fortjenstmulighed gik til Spilde. Skal der nævnes en Ting, der havde hans særlige Interesse, maa det være Svineavl og herunder specielt Opdræt af og Handel med Pattegrise. Han havde en forunderlig Evne til altid at have mange Smaagrise til Salg, naar disse var i høj Pris. Var Prisen derimod lav, traf det sig altid, at han ingen havde, hvorimod hans Søer da var paa Vej med de næste Hold, som kunde blive tjenlige, naar Prisen igen blev stor. Han svigtede ikke gerne nogen Torvedag i Roskilde, hvor der handledes med Pattegrise.

Fra Faderens Tid havde de været Medlem af Osted Andelsmejeri; men en Tid saa Jørgen sin Fordel ved at sælge Mælken til København. Tidligt om Morgenen tog han ind paa Spritfabrikken i Roskilde og fik Bærme med hjem til Køerne. Disse Ture bevirkede, at Gaardens Folk kom ekstra tidlig op. Senere indmeldte Jørgen sig i Lejre Andelsmejeri.

Ved Fæsteaflysningen i 1920 købte Jørgen Olsen den 10. August Gaarden af Ledreborg Grevskab. Forinden havde han i 1907 købt Matr. Nr. 5 a i Højby, den nuværende Aavanggaard, af Jens Hansen.

Da Grev Christian Holstein-Ledreborg døde, var Egnens Folk meget bedrøvede, for de holdt meget af deres »gamle Greve«, som havde gjort saa meget godt for »sine Børn« — saadan kaldte Greven og Grevinden Godsets Fæstere. Befolkningen sørgede, men ingen tænkte paa at vise deres Erkendtlighed. To Dage før Begravelsen var Jørgen Olsen tilfældigt i København. Her talte han med sin Moster Marie, der var gift med Johan P. Thomsen, Portner ved Landbohøjskolen. Hun spurgte

ham, hvordan Folk havde tænkt sig at vise deres Deltagelse, og da hun hørte, at ingen havde tænkt paa dette, sagde hun: »Det kan I ikke være bekendt, saa meget godt som den gamle Greve har gjort. I maa da kunne faa samlet Penge til en Sølvkrans«. Disse Ord blev Aarsag til, at der kom til at hænge en Sølvkrans i Slotskirken paa Ledreborg. Inden Jørgen Olsen tog hjem, havde han forhørt sig om Prisen, og næste Morgen, der var en Søndag, talte han med to Gaardmænd i Højby om Sagen. Disse tre Mænd delte Grevskabets Omraade imellem sig. De to kørte, og Jørgen Olsen red, og hen paa Eftermiddagen mødtes de i Lejre og havde da indsamlet en smuk Sum Benge. Nu blev der telegraferet til Hofjuveler Michelsen, om han vilde være uden for sin Forretning Kl. 10 om Aftenen, da der vilde komme en Mand, som skulde bruge en Sølvkrans. — Jørgen Olsen tog saa igen til København og fik købt Kransen, og i Løbet af Natten blev Inskriptionen graveret; næste Morgen kunde han rejse til Lejre med Kransen, som derefter naaede Ledreborg i sidste Øjeblik.

Paa forskellige Maader kunde det gerne mærkes paa Jørgen Olsen, naar han havde travlt. Skulde han skynde sig hjem fra Marken, lod han bare Træskoene blive paa Stedet og løb saa paa Strømpesokker hjemad uden at tage smaaligt Hensyn til Føret. Bagefter blev Børnene sendt i Marken for at finde Træskoene, og det havde somme Tider sine Vanskeligheder. Ligesaa skete det gerne, at han var lovlig sent paa Gled, naar han skulde naa Toget til København. Saa red han i susende Galop til Lejre Station, hvor han slap Hesten, som derefter selv løb hjem igen.

6. Anne Grethe Sofie Olsen, f. 23. 3. 1867. — Sofie var svagelig som Barn, og Forældrene mente heller ikke, at hun egnede sig til at være paa Landet. Hun kom da til at staa i Butikken hos Bager Hansen i Hersegade i Roskilde, indtil hun flyttede til sin Broder i Skoma-

gergade. Hun var en lille vims en og var overordentlig praktisk anlagt. Hun arvede sin Moders Interesse for Haandarbejde og Kogekunst og tillige Forældrenes Sans for at holde sit Hjem »blæst«. Efter et Højskoleophold i Høng, lærte hun Husholdning paa Ledreborg, og kort før Brylluppet med Anders Jensen kom hun i Huset hos Pastor Sommerfeldt i Rorup Præstegaard. Af sin gavmilde Broder Peter fik hun ogsaa en Charabanc i Brudegave.

7. **Stine Olsen**, f. 29. 8. 1869. Hun var et sundt og raskt Barn, indtil hun blev vaccineret for Kopper. Hun blev podet med Vaccine taget fra et sygt Barn, hvilket svækkede hende meget. Som den yngste af Flokken faldt det i hendes Lod at hjælpe sine Søkende.

Hun var først i Forretning i Skomagergade, inden hun 16 Aar gammel maatte styre det store Hus i Daastrup, indtil Søren blev gift. Hun lærte Husholdning paa Stenagergaard og var en Sommer paa Brøderup Højskole. Senere plejede hun sin Moder og blev Familiens Syge- og Barselsplejerske, indtil hun selv blev gift og flyttede til Urup. Det kan nævnes, at da Søsteren Anna fik Difteritis efter en Fødsel, stod Stine en hel Nat og penslede hendes Hals og reddede derved Patientens Liv.

Som Sofie arvede Sansen for Haandarbejde, arvede Stine Evnerne til Kjolesyning og nydelig Omsyning, ligesom hun aldrig var bange for at prøve noget nyt. Hun huskes paa Cykel i den Tid, da det endnu var sjældent at se en Cykel, og Damer ellers ikke cyklede.

Ole Jensens Søkende og deres Slægt.

1. **Sidse**, f. 3. 8. 1817, blev gift med Gmd. **Niels Hansen** paa Ærtebjerggaard ved Jydstrup. En Dattersøn er **Peter Simonsen**, Hagelbjerggaard ved Ringsted.
2. **Ole**, f. 2. 1. 1820, fik Fødegaarden i Højby.
3. **Ane**, f. 12. 12. 1823, blev gift med **Jørgen Nielsen** paa Bispegaarden. Sønnen **Niels Jørgensen** var bekendt som Opdrætter af Frederiksborgheste, men dresserede ogsaa Hunde. Som Dreng kørte han til Højby med Hundeforspand. Sønnensøn er Minister **Jørgen Jørgensen**.
4. **Niels**, f. 3. 10. 1826, fik en Gaard i Højby (Langskelsgaard), men havde forinden 1857-62 været Møller paa Dellinge Mølle. Han deltog i 3-Aars Krigen, hvor han 6. Juli ved Fredericia fik splintret højre Overarmsknogle. Paa Lazarettet paa Als pillede 80 Bensplinter ud, men beholdt dog Armen, selv om den blev noget forkortet og misdannet; senere førtes han til København, hvor han fra Sygestuen maatte høre sine Kammerater tiljublet, da de vendte hjem med Sejren. Denne Dag betragtede han senere som sit Livs strengeste. — Medens han laa saaret paa Als fik han Besøg af sin Broder **Ole**, som fra Sønderborg til sin Fæstemø hjembragte et Hovedvandsæg, hvori staar »1848 J. H. S. D.« samt 4 Teskeer. **Niels Jensen** var gift to Gange. Af **Niels Jensens** syv Børn huskes **Stine** fra Frue Kirkestræde med sit milde, gæstfri Væsen. **Niels Jensens** ældste Datters Sønnensøn, **Alfred Poulsen**, driver nu Gaarden.
5. **Maren**, f. 19. 11. 1829, blev gift med Gaardmand **Lars Hansen** i Blæsenborg. De fik tre Piger: **Stine**, **Grethe** og **Hanne**. — **Grethe** blev Lærerinde paa Friskolen i Ollerup, til hendes Hals tog Skade. Senere blev hun Centralbestyrerinde paa Lejre Telefoncentral fra Oprettelsen i 1909 til 1936.

Johanne Sørensdatters Forældre og Søkende og disses Slægt.

Gaardmand Søren Nielsen i Allerslev var gift to Gange, første Gang med **Dorthe Christoffersdatter**, der døde 1812, og anden Gang med sin Kusine **Ane Andersdatter** fra Algestrup i Asminderup Sogn. - Som Barn maatte hun tage den drøje Tørn at vogte Faar i de stejle Grøntveds Bakker, der forøvrigt er et helt Eventyrlandskab. Som gammel glædede hun sig meget ved at faa Besøg af Børnebørnene fra Højby; naar hun ventede dem, skrabede hun Grødgryden med Sleven og gemte den med Indhold til Børnene, som senere i Livet mindedes denne Grød som noget af det bedste, de havde smagt. Der var tre Børn i første og fem i andet Ægteskab.

1. **Niels Sørensen**, f. 7. 8. 1805. Efter at have tjent hos sin Søster i Valsømagle boede han en kort Tid i Store Karleby, hvorefter han flyttede til Allindemagle. Af hans Børn kendes **Frederik Nielsen**, født i St. Karleby 1834, kgl. Forrider og Møbelhandler i Borgergade. — Under sin Aftjening af Værnepligten blev han personlig Oppasser for General **de Meza**, og denne Stilling havde han i 10 Aar. I dette Tidsrum deltog han i Krigen 1864, og da Overgeneralen blev sat fra Kommandoen midt under Krigen og kaldt til København, fulgte den tro Oppasser med. Da denne i Mellemtiden var blevet forlovet med en slesvigsk Pige, **Dorthea Maria Jürgens**, sørgede Generalen for at faa Pigen, der ikke kunde forstaa Dansk, sendt til Frederiks Søster **Sidsel Marie** i København. Som Kendetegn havde hun om Halsen et Lommetørklæde, som Søsteren selv havde syet til Frederik. Hvert Aar til Jul fik Frederik en Sølvske af Generalen, som skal have sat overordentlig stor Pris paa sin Oppasser. Af de ti Sølvskeer findes endnu de fem i Familiens Eje. Efter de Mezas Død i 1865 blev

Frederik saa i ti Aar Forrider ved den kgl. Stald. — Derefter ernærede han sig som Møbelhandler og Vognmand i Borbjerggade, hvor han efterhaanden erhvervede sig flere Ejendomme. Han og hans Hustru opnaaede at holde Guldbryllup. I Ægteskabet var der kun Datteren **Amanda**, som blev gift med Stolemager **Günther** i Adelgade; disse havde kun Datteren **Olga**, der i Ægteskab med Handelscommis **Karl Hansen** blev Moder til **Inger Hansen**, der nu sammen med sin Fader bebod Frederik Niensens gamle Lejlighed i Borbjerggade 69. En anden Søn af Niels Sørensen var **Peder Nielsen**, der først var Kusk paa Skjoldnæsholm og senere hos en Doktor i København. Hans Børn er Skibsingeniør **Karl Søren Morten Nyager**, Skaanegade 4 og Frk. **Frederikke Nielsen**, Skaanegade 2.

2. **Karen Sørensdatte**r, f. 1809, blev gift med **Niels Olsen** fra Søndergaard i Allerslev. De fik en Gaard i Valsømagle. Slægten uddød.
3. **Ane Sørensdatte**r, f. 14. 5. 1811, blev gift med Gmd. **Hans Nielsen** paa Bondeskovgaard. En Dattersøn var **Peder Nielsen**, Osted Savværk.
4. **Jens Sørensen**, f. 21. 5. 1815, døde 19. 8. 1829, forinden Konfirmationen.
5. **Maren Sørensdatte**r, f. 15. 12. 1817, blev gift med Gmd. **Peder Nielsen** i Skuerup ved Stenlille; han stammede egentlig fra Højby. De fik fem Børn: **Niels**, **Søren**, **Jens**, **Ane Sofie** og **Marie**. Niels overtog Fødegaarden. Han var flittig og arbejdsom og dygtig baade til Landbrug og Handel; han interesserede sig meget for Heste (Knabstruppere) og for sin Have. Saaledes var han tidlig inde paa Beskæring af Frugttræer, til hvilke han ogsaa holdt Bier. Op i Aarene bevarede han sin Spændstighed, saaledes kunde han i 60-Aars Alderen springe op og staa paa Sadlen af sin Cykel. Han var en storartet Mand, altid oplagt til Kommers og gæstfri mod sine Feriebørn. Han var gift tre Gange; en Datter har nu Gaarden.

Ane Sofie blev gift med Førstelærer Chr. Johs. L. Povelsen i Stenlille, og deres Børn er: **Jacob Povelsen**, Førstelærer i Tingerup. **Peter Povelsen**, fhv. Førstelærer i Lyndby, nu boende i Roskilde. **Dorothea Sophie Povelsen**, gift med Lærer R. P. P. Holm, Egelev Skole paa Falster. **Jens Martin Povelsen**, Gaardejer i Stenlille. **Johannes Povelsen**, Bagermester i Kr. Stillinge. **Maren Christiane (Ebba) Povelsen**, gift med Købmand **Boldsen** i København. **Ellen Povelsen**, gift m. Overlærer **Rasmus Andreassen** i Roskilde.

6. **Dorthe Sørensdatter**, f. 5. 11. 1820, blev gift med Gmd. **Ole Pedersen** i Allerslev. De fik hendes Fødøgaard og havde Børnene: **Peder**, Gmd. i Allerslev, **Søren**, ugift, døde tidligt, **Ane**, gift med **Frederik Jensen** i Ebberup og **Hanne**, gift med Smeden i Øm og Moder til 17 Børn, hvoraf 9 blev voksne.
7. **Sidse Marie Sørensdatter**, f. 8. 9. 1823, tjente i København hos Professor Fenger og blev senere gift med **Johan P. Thomsen**. Da han havde mistet sin ene Arm i Krigen, skaffede Professoren ham Stillingen som Portner ved Landbohøjskolen. Deres eneste Barn, Datteren **Magdalene** blev gift med Gartner ved Forstbotanisk Have i Charlottenlund **Syrach Larsen** og fik tre Børn: **Karen**, gift med Overlærer ved Frederiksberg Præliminærkursus **Niels Ølgaard Lund**. (nu død). **Karen Lund** er selv Viceinspektrice ved Frederiksberg Skolevæsen. **Johan Syrach Larsen**, der er Lektor i Tønder og **Carl Syrach Larsen**, Arboretforstander, Dr. agro, Forstbotanisk Have i Charlottenlund.
8. **Johanne Sørensdatter**, f. 10. 1. 1827, gift med Gmd. **Ole Jensen** i Højby.

Berthel Rasmussen, Smd. i Højby i Rorup S. † efter 1695 (Sønnes Riste 29-5.)

Niels Berthel Haren, søn Smd. i Rasmus. Højby i Rorup S. † i Højby 1731 (Sønnes Riste Følge 27-2)

Søren Tøgersen, Smd. i Lerbjerg i Hvalsø S. † i Lerbjerg 1734-38

Ahnetafle

for 7 Søskende Olsen fra Højby i Rorup Sogn.

* = fød.	~ = død	∞ = viet
□ = i Rorup S.	† = død	∞ = i Rorup S.
†† = døde i Rorup S.		

Dorthea Jens Haren Rasmus Inger Peder Peder. Birthe Augusti. Else
 N.N. Datter Nielsen, Smd. Jensdatt. Nielsen, Smd. Andersdatt. søn i Løve. fra Hansdatt. nus Søren Hansd.
 i Rorup Højby i Rorup S. 1714 Smd. i Høder. sen Smd. i Lerbjerg i.
 † 1690 † sst. 1737 † i Rorup 1734 † Højby 1695 † ca. 1705 † Søndergaard † efter 1730 Hvalsø S. † 1716
 □ i Rorup 31-8 7760 (Skifte 7/11) (Skifte 29/11) □ i Rorup 7-5-1714 □ i Rorup 16-11-1722 7729 (Skifte) (Sønnes Riste) □ Lerbjerg □ Hvalsø
 (1730) (1731) □ Hvalsø 10-2-1798
 6-6-1793

Søren Tøgersen, Smd. i Lerbjerg i Hvalsø S. † i Lerbjerg 1734-38

Søren Tøgersen, Smd. i Lerbjerg i Hvalsø S. † i Lerbjerg 1734-38

Poul Larsen Sidsel Jens Sidsel Peder Peder Kirsten Niels Anne
 Smd. i Højby Nielsdatt. Jensen Rasmusdatt. søn, Smd. i Søren Hansdatter Pedersen, Augustinusd.
 i Rorup S Smd. i Rorup dergaard i Allerslev Sog. Smd. i Allerslev
 † 1719 † 1721 † sst. 1721 † Højby 1735 † i Løve 1704 † 1713 † Højby 1730 † i Lerbjerg 1742
 □ i Rorup 2-6 1782 □ i Rorup 7-1 1806 ∞ sst. 16-1-1794 † efter 1801 † i Allerslev 1776 † i Allerslev 29-5 1776-87
 (Skifte 1/2) (1762) □ Allerslev 3-12-1811 † i Allerslev 29-5 1825
 (1753) □ i Rorup 27-9-1761 (1762) □ Hvalsø 6-5 1782 □ Hvalsø 10-2 1795
 □ Hvalsø 6-5 1782 □ Hvalsø 10-2 1795

Augustinus Else Sørensen Hansdatter, Smd. i Lerbjerg i Hvalsø S. † i Lerbjerg 1709 † 1716
 □ Hvalsø 6-5 1782 □ Hvalsø 10-2 1795

Augustinus Else Sørensen Hansdatter, Smd. i Lerbjerg i Hvalsø S. † i Lerbjerg 1709 † 1716
 □ Hvalsø 6-5 1782 □ Hvalsø 10-2 1795

Hans Poulsen, Smd. i Højby i Rorup S. Karen Jensdatt. Ole Pedersen, Smd. i Søndergaard i Allerslev S. Anne Nielsdatter
 † sst. 23-2-1755 † Rorup 1-9-1765 † sst. 1752 † i Allerslev 1765
 † Højby 2-4-1833 † i Højby 11-3-1831 □ sst. 18-6-1812 † sst. 25-2-1845
 2° Trul. i Rorup 13-7-1787 (1786)
 Jens Hansen Smd. i Højby Rorup S. † sst. 25-5-1788 † i Højby 3-9-1831
 † i Allerslev 2-11-1816
 Kirsten Olsdatter † i Allerslev 1789 † i Højby 31-12-1872

Niels Pedersen, Smd. i Allerslev Anne Augustinusdatt. Anders Jensen, Smd. i Alqestrup i Reminderup S.
 † i Højby 1730 † i Lerbjerg 1742 † 1741 † i Lerbjerg 1763
 □ i Allerslev 3-12-1811 † i Allerslev 29-5-1835 □ i Reminderup 5-9-1816 † i Alqestrup 6-7-1836
 (1762) 2° i Hvalsø 16-10-1773.
 Søren Nielsen, Smd. i Allerslev. † sst. 1782 † sst. 20-1-1846
 2° i Reminderup 4-7-1812.

Anne Andersdatter † i Reminderup 11-3-1787 † i Allerslev 6-2-1869

Ole Jensen, Smd. i Højby i Rorup. † i Højby 2-1-1820 † sst. 21-1-1891

Johanne Sørensdatter † i Allerslev 10-1-1827 † i Højby 20-12-1900

Jens Olsen † Højby 17-10-1856 Anna Kirstine Olsen † Højby 1-2-1858 Søren Olsen † Højby 6-10-1860 Peter Olsen † Højby 8-2-1863 Jørgen Olsen † Højby 2-1-1866 Anne Grethe Sofie Olsen † Højby 23-3-1867 Stine Olsen † Højby 29-9-1869
 † Urdingborg 26-3-1883